

спадковість у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Подальше удосконалення виборчої системи та реформування інституту народного представництва буде пов'язане із конкретною діяльністю самого депутата, – вважає ідеолог сучасної теорії представницької демократії Б. Манен: «на сьогодні вже недостатньо виборцю голосувати за ідеологію чи програму партії: час голосування за програми кандидатів, скоріше за все вже пройшов, але, можливо, розпочинається час голосування за результати діяльності політика” [4].

Підсумовуючи викладене, необхідно підкреслити, що право громадян на народне представництво є важливим елементом в структурі публічно-політичних прав городян третього покоління. Право громадян на представництво виходить з конституційної концепції суверенітету народу, відповідно до якої, народ вправі здійснювати державну владу як безпосередньо так і через своїх представників. Дане право має низку конкретних форм реалізації, які не можуть ототожнюватися із активними чи пасивними виборчими правами, але вони не повинні й протиставлятися їм. Поєднуючи імперативні та консультативні риси, право громадян на представництво не обмежується участю громадськості в ширшій суспільних справах, тому за своїм юридичним змістом воно ширше, ніж права, встановлені ст. 38 Конституції України. Право громадян на представництво не може здійснюватися довільно, незалежно від інших юридичних норм, оскільки воно є мірою можливої поведінки народу із задоволення публічних інтересів на основі комплексу конституційних принципів, що пов'язані між собою. Оскільки право на представництво не є абсолютним суб'єктивним правом, воно належить певним обмеженням відповідно до змісту ст. 64 Конституції України, а також у режимах надзвичайного та військового стану. На відміну від законних обмежень, порушення права громадян на народне представництво є протиправними діяннями, які порушують основи української державності та потребують адекватної реакції з боку уповноважених державних органів.

Список використаних джерел

1. Масленникова С.В. Право граждан на народное представительство. Автореф. дисс...на соискание учен степени канд. юрид.наук.: Спец.12.00.02 (Конституционное право; муниципальное право) – М., 2001 – С. 32.
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. станом на 15.08.2011 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.5; 22.
3. Федоренко В.Л. Выборче право як складова системи конституційного права України Вибори 2006. Досвід. Проблеми. Перспективи. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. (31 жовтня-1 лист 2007) – К.: Атіка, 2007. – С.191-195.
4. Манен Б. Принципы представительного правления Пер. с англ. Е.Н.Рошина Под ред. О.В.Хархордин.-СП.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2008. – С.196.- 323с.

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ (ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМАТИКИ)

Корнієнко Петро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, заступник проректора по науково-педагогічній роботі з філіями Національної академії статистики, обліку та аудиту, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

За 21 рік незалежного існування України права і свободи людини та громадянина є дороговказом конституційного розвитку суспільства та держави. Це підтверджує й зміст наріжних положень Конституції України. Так, стаття 3 Основного Закону встановлює, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають

зміст і спрямованість діяльності Української держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність.

Основний Закон у Розділі II “Права, свободи та обов’язки людини і громадянина” встановлює доволі досконалу систему прав і свобод людини, а також загальні принципи та положення, які мають на меті визначити зміст гарантій і механізмів реалізації цих прав і свобод. Разом із тим, окремі з них, особливо у соціально-економічній сфері (право на житло (ст. 47), право на доступне медичне обслуговування (ст. 49) та ін.), залишаються на сьогодні переважно декларативними. Це сприяє поширенню певних сумнівів громадян у спроможності держави забезпечити їх конституційні права.

Тому, нині особливої гостроти набуває проблема удосконалення існуючої системи гарантій прав і свобод людини в Україні. Її розв’язанню сприяє й започаткування в 2012 році роботи Конституційної Асамблеї, покликаної модернізувати, тобто оновити Основний Закон, трансформувавши його із декларації в надійний механізм правозахисної діяльності держави, громадянського суспільства та його органів. Перспективність роботи асамблеї, а наше переконання, зумовлюється й створенням в її складі Комісії з питань прав, свобод і обов’язків людини і громадянина на чолі з суддею Європейського суду з прав людини проф. Буткевичем В.Г. Але, нині Конституційна Асамблея вимагає нових теоретико-методологічних підходів до захисту прав і свобод людини і правозахисної діяльності в цілому.

Конструктивне розв’язання зазначеної проблематики передбачає удосконалення існуючих юридичних механізмів закріплення та реалізації конституційних прав і свобод людини, а також оптимізацію правозахисної діяльності уповноважених суб’єктів конституційного права загалом. Зволікання з вирішенням цієї проблеми ставить під сумнів ефективність функціонування Української держави та становить загрозу її національній безпеці та обороні.

Очевидно, що посилення гарантій прав і свобод людини та оптимізація правозахисної діяльності вимагають комплексного теоретико-методологічного забезпечення. І певні здобутки у цій сфері можна констатувати з огляду на відповідні роботи таких українських учених-конституціоналістів як Ю. Барабаш, О. Батанов, В. Колісник, А. Колодій, О. Копиленко, О. Марцеляк, Ж. Пустовіт, О. Пушкіна, В. Сergyгін, О. Скрипнюк, В. Федоренко, О. Фрицький, В. Шаповал, Ю. Шемшученко і ін.

Узагальнюючи зміст обґрунтованих наведеними правознавцями пропозицій щодо вдосконалення гарантій реалізації конституційних прав і свобод людини, можна констатувати, що вони зводяться до: переосмислення та оптимізації широкого спектру соціальних прав і свобод людини та громадянина з метою наближення їх до реальних можливостей держави забезпечувати і гарантувати ці права; створення законодавчих механізмів реалізації т. з. «новітніх» конституційних прав людини – права на мир, екологічну та ядерну безпеку тощо; унормування в законах України дієвих механізмів реалізації конституційних прав і свобод людини, які можуть бути реалізовані колективно (права на вибори, референдуми, мирні збори, мітинги, походи і демонстрації, страйки тощо); створення конституційних механізмів для забезпечення належної реалізації конституційних прав і свобод для людей зі спеціальним соціальним (біженці, переміщені та повернуті особи, особи без громадянства, трудові мігранти, особи, позбавлені волі в судовому порядку, особи з обмеженими можливостями), віковим (діти, люди похилого віку) чи професійним (військовослужбовці) статусом тощо.

У свою чергу, кожен із названих шляхів удосконалення юридичних гарантій прав і свобод людини вимагає комплексного підходу. Деякі, навіть особисті та політичні права людини, передбачені Загальною декларацією прав людини і закріплені в Основному Законі, роками залишаються без належної уваги законодавців і суб'єктів законодавчої ініціативи. Ідеться про проекти законів України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання», «Про всеукраїнський референдум», «Про місцевий референдум», «Про мирні заходи», «Про звернення громадян», «Про громадські організації», «Про внесення змін до деяких законів України щодо участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення» і ін.

Безсумнівно, нині вимагають своєї оптимізації й організаційно-правові гарантії реалізації конституційних прав і свобод людини. Насамперед, ідеться про оптимізацію форм і методів правозастосовної діяльності таких суб'єктів конституційного права, як територіальні громади, органи державної влади і органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства та ін. Адже, навіть при наявності таких спеціалізованих правозахисних інституцій в Україні як Уповноважений Верховної Ради України із прав людини, Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини, правозахисні громадські організації тощо, стан захищеності та гарантованості прав і свобод людини в Україні змушує очікувати кращого. Про що, з поміж іншого, свідчить і значна кількість програних Україною своїм громадянам справ у Європейському суді з прав людини.

Однією з причин низької ефективності існуючих на сьогодні в Україні механізмів нормативно-правового і організаційного захисту та гарантування конституційних прав і свобод людини є їх безсистемний характер. Адже правотворча та правозастосовна діяльність уповноважених суб'єктів у сфері захисту та гарантування прав і свобод людини не розглядається науковцями і юристами-практиками в органічному поєднанні, як комплексна правозахисна діяльність. До сьогодні монографічні дослідження конституційної правозахисної діяльності, не зважаючи на актуальність цієї проблематики як для правової теорії, так і для практики, в українській юридичній науці відсутні.

Натомість, дослідження конституційних основ правозастосовної діяльності в Україні матиме на меті формування теоретико-методологічних основ комплексної цілеспрямованої правотворчої та правозастосовної діяльності у сфері захисту та гарантування конституційних прав і свобод людини, а також сприятиме належному науковому обґрунтуванню пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства у сфері правозастосовної діяльності.

Дослідження визначеної наукової проблематики передбачатиме пізнання сутності та змісту конституційної правозахисної діяльності як важливої юридичної категорії, а також вивчення особливостей генезису як конституційної правозахисної діяльності, так і знань та уявлень про її юридичну природу та особливості.

Важливим вбачається й дослідження правозахисної діяльності з точки зору її класифікації та систематизації. Адже ця категорія, будучи узагальнюючою, ризниється в залежності від видів конституційної правозахисної діяльності. Завершення пізнання юридичної природи конституційної правозахисної діяльності передбачає вивчення її динамічних властивостей. Так, конституційна правозахисна діяльність потребує свого дослідження як вид юридичного процесу. Адже, за своїм змістом ця діяльність розкривається, у першу чергу, через певні взаємозумовлені та логічно послідовні процесуальні стадії.